

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ทำการศึกษา

แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว เป็นอาจารย์ที่สอนสาขาการจัดการท่องเที่ยว ในมหาวิทยาลัย และผู้มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวในภาคเอกชน จากการศึกษาเทคนิคเดลฟาย Millian อังใน เกษม (2522) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัย พบว่า เมื่อมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน(ภาคผนวก ก)จากสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยพายัพ	5 ราย
2. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	5 ราย
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4 ราย
4. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	4 ราย
5. พิพิธภัณฑ์กล้วยไม้ไทย	1 ราย
6. แม่แรมออร์คิด	1 ราย

กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ และเจ้าของกิจการที่เป็นผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว 13 แห่ง ในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านไม้ดอกก้าวหน้า หมู่ที่ 3 บ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรไม้ตัดดอก กลุ่มเกษตรกรผักปลอดสารพิษ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ภาคผนวก ข)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้มีทั้งหมด 3 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามศักยภาพความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ครั้ง คือ

1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ให้นักประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว
 โดย Delphi Method ครั้งที่ 1 (ภาคผนวก ค) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเกษตร มี 3 อย่าง

- การให้นิยามโดยใช้หลักองค์ประกอบ
- การให้นิยามโดยใช้หลักเชิงระบบ
- การให้นิยามโดยใช้หลักการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร โดยใช้เทคนิค
 Delphi Method

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ให้นักประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว
 โดย Delphi Method ครั้งที่ 2 (ภาคผนวก ง)

2. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และเจ้าของกิจการที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเกษตร จังหวัด
 เชียงใหม่ (ภาคผนวก จ) เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร แบ่งการ
 สัมภาษณ์ออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลทางด้านกายภาพ ประกอบด้วย สถานที่ตั้ง การเดินทาง
- 2.2 ข้อมูลการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การดำเนินงาน จุดเด่นที่น่าสนใจ
- 2.3 ข้อมูลการให้บริการ ประกอบด้วย จำนวนที่พัก กิจกรรมที่นำเสนอให้นักท่องเที่ยว
- 2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านไม้ดอกก้าวหน้า หมู่ที่ 3 บ้าน
 ม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (ภาคผนวก ฉ) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม
 FGI (Focus Group Interview) และการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) หัวข้อที่ทำการศึกษา
 ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไป

3.2 ดัชนีชี้วัดที่ได้จากการประมวลความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ดังนี้

- คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว
- สภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวก
- สภาพแวดล้อม
- ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

- การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
- การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือ ท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว

3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ในจังหวัด เชียงใหม่ มีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานปัจจัยและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเกษตร
2. สอบถามผู้เชี่ยวชาญโดยวิธี Delphi Method โดยสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องและ ให้นำน้ำหนักความเกี่ยวข้องรอบที่ 1
3. เมื่อประมวลความคิดเห็นรอบที่ 1 แล้ว ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและน้ำหนักรวมที่เกี่ยวข้องและนำหนักรอบที่ 1 ซึ่งเป็นค่าสถิติจากคำถามนำมาสอบถามรอบที่ 2 เพื่อสรุปปัจจัยน้ำหนัก ของแต่ละปัจจัย
4. สรุปผลการประมวลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำค่าสถิติที่ได้จากการสอบ ถามผู้เชี่ยวชาญมาแปลความหมาย

2. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และเจ้าของกิจการที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเกษตร สถานที่ตั้ง การเดินทาง การดำเนินงาน จุดเด่นที่น่าสนใจ ที่พัก การบริการท่องเที่ยว ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3. ศึกษาพื้นที่กรณีศึกษา หมู่บ้านไม้ดอกก้าวหน้า หมู่ที่ 3 บ้านม่วงคำ ตำบลโป่ง แยก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยไปศึกษาและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์ กลุ่มบุคคล FGI (Focus Group Interview) และการสังเกตโดยตรง (Direct Observation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพของการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

รอบที่ 1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร แล้วนำข้อมูลที่ได้นี้มาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในรอบที่ 2

รอบที่ 2 นำแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ระดับความสำคัญของดัชนีชี้วัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละข้อความ

รอบที่ 3 นำแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชุดเดิม แต่เพิ่มเติมตำแหน่งของมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ตอบในรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบอีกครั้ง แล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และฐานนิยม นำไปแปลผลดังนี้

1. ค่ามัธยฐาน จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 ท่าน ซึ่งแปลผลได้ดังนี้

○ ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยน้อยที่สุด

○ ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยน้อย

○ ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยปานกลาง

○ ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมาก

○ ค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่มีต่อข้อความนั้น ๆ สอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 ขึ้นไป แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ๆ ไม่สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีแนวความคิดสอดคล้องกัน ทั้งในด้านของมาตรฐาน ฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มาสรุปเป็นผลการประมวลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดที่จะบอกศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

3. ฐานนิยม ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ โดยการหาค่าความถี่ของระดับคะแนน สำหรับคะแนนแต่ละข้อความที่มีระดับคะแนนจาก 1-5 ระดับคะแนนใดมีความถี่สูงสุด ถือเป็นค่าฐานนิยม ในกรณีที่มีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน จะถือเอาค่าระหว่างคะแนนทั้งสองเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น สำหรับความถี่สูงของระดับคะแนนเท่ากันแต่ระดับของคะแนนไม่อยู่ติดกัน จะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น

2. การศึกษาศักยภาพการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาเสนอรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 13 แห่ง โดยจัดแบ่ง Zone การท่องเที่ยวและจัดทำแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวประกอบรายงานผลการวิจัย พร้อมทั้งจัดลำดับของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ดัชนีชี้วัดทั้ง 7 ปัจจัย ซึ่งได้จากการประมวลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้วิจัยที่ได้ไปศึกษาพื้นที่โดยตรง

3. การศึกษาพื้นที่กรณีศึกษา

การศึกษาพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านไม้ดอกก้าวหน้า หมู่ที่ 3 บ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยแสดงผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและผลจากการนำดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ที่ได้จากการประมวลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว ทั้ง 7 ปัจจัยมานำเสนอให้เห็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่กรณีศึกษา โดยการพรรณนา